

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA JANA MAZAKA [JÁN MAZÁK] SECINĀJUMI,
sniegti 2012. gada 13. septembrī¹

Lieta C-282/11

Concepción Salgado González
pret

**Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) un
Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)**

(Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Regula (EEK) Nr. 1408/71 — Vecuma pensija —
Pabalstu aprēķināšana

I – Ievads

1. Ar 2011. gada 9. maija lēmumu, kas Tiesā saņemts 2011. gada 6. jūnijā, *Tribunal Superior de Justicia de Galicia* [Galīcijas Augstākā tiesa] (Spānija) uzdeva Tiesai četrus prejudiciālus jautājumus par to, kā interpretējamas Padomes 1971. gada 14. jūnija Regula (EEK) Nr. 1408/71², redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 2006. gada 20. novembra Regulu (EK) Nr. 1791/2006³ (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu⁴, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regulu (EK) Nr. 988/2009 (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 883/2004”)⁵.

2. Šie jautājumi ir radušies, izskatot prasību, ko *C. Salgado González* cēlusi pret *Instituto Nacional de la Seguridad Social* (Valsts Sociālā nodrošinājuma iestāde, turpmāk tekstā – “INSS”) un *Tesorería General de la Seguridad Social* (Vispārējais sociālā nodrošinājuma fonds, turpmāk tekstā – “TGSS”) par *C. Salgado González* vecuma pensijas aprēķināšanu. Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, piemērojot noteiktas Regulas Nr. 1408/71 vai Regulas Nr. 883/2004 tiesību normas saistībā ar Spānijas Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu (*Ley General de la Seguridad Social*) 162. panta 1. punktu, netiek nepienācīgi samazināta pašnodarbināta migrējuša darba ņēmēja pensija.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Padomes regula par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV L 149, 2. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 5. nod., 1. sēj., 35. lpp.).

3 — Padomes regula, ar ko pielāgo atsevišķas regulas un lēmumus brīvas preču aprites, personu pārvietošanās brīvības, uzņēmējdarbības tiesību, konkurences politikas, lauksaimniecības (tostarp tiesību akti veterinārijas un fitosanitārijas jomā), transporta politikas, nodokļu, statistikas, enerģētikas, vides, sadarbības tieslietu un iekšlietu jomā, muitas savienības, ārējo attiecību, kopējās ārpolitikas un drošības politikas un iestāžu jomā saistībā ar Bulgārijas un Rumānijas pievienošanu (OV L 363, 1. lpp.).

4 — OV 2004, L 166; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 5. nod., 5. sēj., 72. lpp.

5 — Regula, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu un ar ko nosaka tās pielikumu saturu (OV L 284, 43. lpp.).

II – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesības

3. Regulas Nr. 1408/71 45. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ja kādas dalībvalsts tiesību akti saskaņā ar sistēmu [...] nosaka, ka tiesību uz pabalstiem iegūšana, saglabāšana vai atgūšana ir atkarīga no apdrošināšanas vai dzīvesvietas laika posmu pabeigšanas, tad vajadzības gadījumā šīs dalībvalsts kompetentā institūcija ņem vērā tādus apdrošināšanas vai dzīvesvietas laika posmus, kas ir pabeigti saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem, neatkarīgi no tā, vai tas veikts saskaņā ar vispārēju sistēmu vai īpašu sistēmu un darbinieka vai pašnodarbinātas personas statusā. Šiem mērķiem tā ņem vērā šos laika posmus tā, it kā tie būtu pabeigti saskaņā ar tās tiesību aktiem.”

4. Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punktā ir noteikts:

“Ja kādi dalībvalsts tiesību aktos prasīti nosacījumi par tiesībām uz pabalstiem tiek izpildīti, vienīgi piemērojot 45. pantu [un/]vai 40. panta 3. punktu, tad piemēro šādus noteikumus:

- a) kompetentā institūcija aprēķina teorētisko pabalsta summu, ko attiecīgā persona varētu pieprasīt, ja tie visi apdrošināšanas un/vai dzīvesvietas laika posmi, kas pabeigti saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem, kuri attiekušies uz šo darbinieku vai pašnodarbināto personu, būtu pabeigti attiecīgajā valstī saskaņā ar tiesību aktiem, ko tā piemēro pabalsta piešķiršanas dienā. Ja saskaņā ar šiem tiesību aktiem pabalsta summa nav atkarīga no pabeigto laika posmu ilguma, tad šo summu pieņem par teorētisko summu, kas minēta šajā daļā;
- b) šī kompetentā institūcija tad nosaka faktisko pabalsta summu, balstoties uz iepriekšējā daļā minēto teorētisko summu, proporcionāli attiecībai starp to apdrošināšanas vai dzīvesvietas laika posmu ilgumu, kas pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās pabeigts saskaņā ar tiesību aktiem, ko piemēro šī institūcija, un kopējo apdrošināšanas un dzīvesvietas laika posmu ilgumu, kas pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās pabeigts saskaņā ar visu attiecīgo dalībvalstu tiesību aktiem.”

5. Regulas Nr. 1408/71 47. panta 1. punktā ir noteikts:

“Lai aprēķinātu 46. panta 2. punktā minēto teorētisko un proporcionālo summu, piemēro šādus noteikumus:

[..]

g) ja saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem pabalstus aprēķina, ņemot par pamatu vidējās iemaksas, tad kompetentā institūcija nosaka šo vidējo lielumu, atsaucoties vienīgi uz tiem apdrošināšanas laika posmiem, kas pabeigti saskaņā ar minētās valsts tiesību aktiem.”

6. Atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 89. pantam VI pielikumā ir izklāstīta īpaša kārtība, kādā piemērojami noteiktu dalībvalstu tiesību akti.

7. Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktā ir noteikts:

- “a) Saskaņā ar regulas 47. pantu Spānijas teorētisko pabalstu aprēķina, balstoties uz faktiskajām iemaksām, ko apdrošinātā persona veikusi gados tieši pirms pēdējās iemaksas Spānijas sociālajam nodrošinājumam.

- b) iegūtās pensijas apmēru palielina par katram nākamajam gadam aprēķināto palielinājuma un pārvērtēšanas apmēru tāda paša veida pensijām.”

8. Regula Nr. 1408/71 ir atcelta ar Regulu Nr. 883/2004 kopš 2010. gada 1. maija, kad stājās spēkā pēdējā minētā regula.

B – Valsts tiesības

9. Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 161. panta 1. punkta b) apakšpunktā tiesības uz vecuma pensiju tostarp ir pakārtotas nosacījumam, ka vismaz 15 gadus ir veiktas iemaksas. Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktā ir noteikts, ka “uz iemaksām balstītās vecuma pensijas aprēķina bāze ir dalījums, ko iegūst, attiecīgās personas iemaksu bāzes pēdējos 180 mēnešos tieši pirms mēneša, kuram seko apdrošināšanas gadījums, dalot ar 210”.

III – Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

10. *C. Salgado González* Spānijā ir veikusi iemaksas pašnodarbināto personu īpašajā sistēmā (*Régimen Especial de Trabajadores Autónomos*) par kopumā 3711 dienām laikposmā no 1989. gada 1. februāra līdz 1999. gada 31. martam un Portugālē – par 2100 dienām laikposmā no 2000. gada 1. marta līdz 2005. gada 31. decembrim.

11. *C. Salgado González* pieteicās vecuma pensijas saņemšanai Spānijā; tā tika piešķirta no 2006. gada 1. janvāra. Aprēķinot *C. Salgado González* pensiju, *INSS* saskaitīja viņas Spānijā laikā no 1984. gada 1. aprīļa līdz 1999. gada 31. martam veikto iemaksu bāzes par pēdējiem 15 gadiem tieši pirms viņas pēdējās iemaksas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā. Pēc tam *INSS* atbilstoši Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktam sadalīja šīs iemaksu bāzes ar koeficientu 210 (kas atbilst 180 mēnešos jeb 15 gados veikto kārtējo ikmēneša iemaksu un ārkārtas ikgadējo iemaksu skaitam). Šādi tika noteikta “base reguladora” jeb aprēķina bāze. Tā kā iemaksas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā *C. Salgado González* bija sākusi veikt tikai kopš 1989. gada 1. februāra, iemaksu bāzes par laiku no 1984. gada 1. aprīļa līdz 1989. gada 31. janvārim *INSS* aprēķināja kā 0⁶; tādējādi samazinoties viņas aprēķina bāzei (*base reguladora*).

12. *C. Salgado González* aprēķina bāze galu galā tika noteikta EUR 336,83 mēnesī⁷.

13. Pēc tam aprēķina bāze (*base reguladora*) par laiku no 1984. gada 1. aprīļa līdz 1999. gada 31. martam tika samazināta, to reizinot gan ar 53 %⁸ atbilstoši gadu skaitam, kuros *C. Salgado González* veikusi iemaksas⁹, gan ar 63,86 % atbilstoši *pro rata temporis* Spānijā veiktajām¹⁰.

6 — Iesniedzējtiesa norāda, ka atbilstoši Spānijas tiesību aktiem ar Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 2. punktu ir izveidots izlīdzināšanas mehānisms, kas ļauj ar minimālām iemaksu bāzēm nosegt laikposmus, kuros nav bijis pienākuma veikt iemaksas. Tomēr no Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 8. panta 4. punkta papildnoteikumiem var secināt, ka šis mehānisms nav piemērojams pašnodarbinātajiem, par kādu ir uzskatāma *C. Salgado González*.

7 — *C. Salgado González* apgalvoja, ka 2007. gada 8. janvārī viņas pensijas aprēķina bāzei (*base reguladora*) esot bijis jābūt EUR 864,14 mēnesī. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, kā arī no *INSS* un *TGSS* Tiesā apgalvotā izriet, ka, ja vien iesniedzējtiesa pārbaudot nekonstatē citādi, *C. Salgado González* prasījums ticis pamatots tostarp ar viņas Portugālē laikā no 1991. gada 1. janvāra līdz 2005. gada 31. decembrim veiktajām iemaksām.

8 — Kā rezultātā ir iegūta pabalsta teorētiskā summa.

9 — Ja vien iesniedzējtiesa pārbaudot nekonstatē citādi, no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka 53 procentu daļa bija aprēķināta, pamatojoties uz *C. Salgado González* Spānijā un Portugālē nostrādātajiem 16 gadiem. 50 % atbilst pirmajiem 15 gadiem un 3 % – 16. gadam, kuros veiktas iemaksas.

10 — Ja vien iesniedzējtiesa pārbaudot nekonstatē citādi, no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka 63,86 % atbilst 3711 dienām, kuras *C. Salgado González* laikā no 1989. gada 1. februāra līdz 1999. gada 31. martam nostrādājusi Spānijā, no kopumā 5811 (3711 + 2100) dienām, kuras viņa Spānijā un Portugālē nostrādājusi laikā no 1989. gada 1. februāra līdz 2005. gada 31. decembrim. Skat. Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

14. Izmantojusi visus pirmstiesas administratīvos tiesībaizsardzības līdzekļus, *C. Salgado González* cēla prasību *Juzgado de lo Social n°3 d'Ourense* [Ourense Darba un sociālo lietu tiesā Nr. 3], lai apstrīdētu atšķirības savas vecuma pensijas aprēķinā. *Juzgado de lo Social* viņas prasību noraidīja. Šo nolēmumu *C. Salgado González* pārsūdzēja iesniedzējtiesā.

15. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa norāda, ka, aprēķinot aprēķina bāzi (*base reguladora*), *INSS* pamatojās uz Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktu kopā ar Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktu. Tieši šī kopīgā piemērošana ir radījusi iesniedzējtiesas šaubas.

16. Pēc iesniedzējtiesas domām, lai arī nav šaubu, ka *C. Salgado González* Portugālē veiktās iemaksas nevar tikt ņemtas vērā, lai aprēķinātu Spānijas vecuma pensijas aprēķina bāzi¹¹, jautājums ir par to, vai *INSS* veiktā aprēķināšana ir pareiza vai arī ir radījusi samazinājumu, kuru *C. Salgado González* dēvē par savu tiesību uz vecuma pensiju divkāršu proporcionālu samazināšanu.

17. Piemērodama gan Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktu, gan Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktu, *INSS* saskaita iemaksas, ko apdrošinātā persona faktiski veikusi pēdējos 15 gados tieši pirms pēdējās iemaksas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā, un dala šo summu ar 210.

18. Iesniedzējtiesa tomēr norāda, ka Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktā vispār nav nekas teikts nedz par 15 gadu laikposmu, nedz par koeficientu 210; tie ir izsecināti no Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punkta.

19. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šajā situācijā ir iespējama trejāda interpretācija.

20. Pirmā no iespējamajām interpretācijām ir tā, kuru aizstāv *INSS* un kura, pēc iesniedzējtiesas domām, trīs iemeslu dēļ nav saderīga ar LESD 48. pantā noteiktajām darba ņēmēju brīvas pārvietošanās garantijām sociālo pabalstu ziņā vai Regulas Nr. 1408/71 3. pantā prasīto attieksmes pret nemigrējošiem un migrējošiem darba ņēmējiem vienlīdzību.

21. Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzskata, ka, attiecībā uz migrējošiem darba ņēmējiem piemērojot koeficientu 210, pat tad, ja iemaksas Spānijā ir veiktas mazāk kā 15 gadus, šiem migrējošajiem darba ņēmējiem tiek radīti nevienlīdzīgi apstākļi salīdzinājumā ar Spānijā iemaksas veicošajiem nemigrējošajiem darba ņēmējiem. Šī nevienlīdzība ir apstākļi, ka aprēķina bāze (*base reguladora*) tāda migrējošā darba ņēmēja, kurš veic tikpat lielas iemaksas kā Spānijā iemaksas veicošais nemigrējošais darba ņēmējs, dālot savas iemaksas starp Spāniju un citu dalībvalsti, gadījumā būs mazāka par summu, kuras apmērā viņš iemaksas nav veicis Spānijā (un turklāt tiks atbilstoši proporcionāli samazināta *pro rata temporis*).

22. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šādi netiekot garantēts mērķis, ka “nav samazināms apmērs, kādā migrējušais darba ņēmējs pabalstu būtu saņēmis, ja viņš nebūtu migrējis”¹².

23. Turklāt, pēc iesniedzējtiesas domām, jo vairāk migrējušais darba ņēmējs veic iemaksas citā ES dalībvalstī, jo mazāk sava darba stāža laika viņš var veltīt, lai vairotu savas Spānijas iemaksas, kuras ir vienīgās vērā ņemamās atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktam. Tādējādi Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktā minētā 15 gadu laikposma

11 — Skat. 1996. gada 12. septembra spriedumu lietā C-251/94 *Lafuente Nieto* (*Recueil*, I-4187. lpp.), 1997. gada 9. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no C-31/96 līdz C-33/96 *Naranjo Arjona* u.c. (*Recueil*, I-5501. lpp.) un 1998. gada 17. decembra spriedumu lietā C-153/97 *Grajera Rodríguez* (*Recueil*, I-8645. lpp.).

12 — Skat. spriedumu lietā *Lafuente Nieto* (minēts iepriekš 11. zemsvītras piezīmē, 38. punkts).

dēļ rodas vēl viena atšķirība no Spānijā iemaksas veicošā nemigrējušā darba ņēmēja, kurš var veltīt visu savu darba stāžu, lai veiktu iemaksas 15 gadu laikposmā. Īsumā sakot, iespēja saņemt viņa iemaksām atbilstošu vecuma pensiju migrējušam Kopienas darba ņēmējam tiek apgrūtināta salīdzinājumā ar Spānijā iemaksas veicošu nemigrējušu darba ņēmēju.

24. Turklāt, pēc iesniedzējtiesas domām, tā kā būtisks darba ņēmēju brīvas pārvietošanās aspekts ir Spānijas valsts likumdevēja ziņā, un tas var pagarināt Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktā noteikto laikposmu¹³, migrējušajiem darba ņēmējiem vērā ņemamais Spānijas iemaksu summas koeficients var tikt no jauna palielināts un viņu pensijas – samazinātas vēl vairāk.

25. Iesniedzējtiesa uzskata, ka ir iespējama vēl kāda cita Kopienas mērķiem atbilstošāka interpretācija. Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punkta a) apakšpunkts, kurā ir teikts, ka “Spānijas teorētisko pabalstu aprēķina, balstoties uz faktiskajām iemaksām, ko apdrošinātā persona veikusi gados tieši pirms pēdējās iemaksas Spānijas sociālajam nodrošinājumam”, būtu jāsaprot tādējādi, ka tajā tiek noteikta īpaša aprēķināšanas kārtība, atbilstoši kurai gados tieši pirms pēdējās iemaksas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā apdrošinātās personas faktiski veikto iemaksu bāzes tiek saskaitītas un šī summējuma iznākums tiek dalīts ar to veikšanas ilgumam atbilstošo gadu skaitu.

26. Iesniedzējtiesa norāda, ka, ja šajā gadījumā tiktu piemērota iepriekš 25. punktā izklāstītā interpretācija, C. Salgado González Spānijā veiktās iemaksas netiktu dalītas ar 210, bet gan ar viņas Spānijā veikto iemaksu ilgumam, proti, laikam no 1989. gada 1. februāra līdz 1999. gada 31. martam, atbilstošo gadu skaitu.

27. Pēc iesniedzējtiesas domām, iespējama varētu būt arī vēl kāda cita interpretācija, kuras rezultātā aprēķina bāze (*base reguladora*) būtu vēl mazāka par to, kāda aprēķināta atbilstoši iepriekš 25. un 26. punktā izklāstītajai metodei. Portugālē veikto iemaksu laikposmi tiktu segti ar Spānijā laika ziņā vistuvākajām iemaksu bāzēm, ņemot vērā patēriņa preču izmaiņas, kā izklāstīts Regulas Nr. 883/2004 XI pielikuma (Spānija) 2. punkta a) apakšpunktā, kurā ir paredzēts jauns, Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktā vēl nebijis noteikums. Iesniedzējtiesa uzskata, ka tā būtu piemērošana pēc analogijas. Pirmkārt, tāpēc, ka Regulas Nr. 883/2004 XI pielikuma (Spānija) 2. punkta a) apakšpunkts šajā gadījumā nav piemērojams *ratione temporis*. Otrkārt, tāpēc, ka Regulas Nr. 883/2004 XI pielikuma (Spānija) 2. punkta a) apakšpunktā, gluži tāpat kā tās priekšgājējā – Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktā, ir noteikts, ka “Spānijas teorētisko pabalstu aprēķina, balstoties uz faktiskajām iemaksām, ko persona veikusi gados tieši pirms pēdējās iemaksas Spānijas sociālajam nodrošinājumam”. Šajā gadījumā Portugālē veiktās apdrošināšanas laikposmi ir tūlīt pēc, nevis tieši pirms pēdējās Spānijā veiktās iemaksas.

28. Iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus četrus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [LESD 48. pantā un Regulas Nr. 1408/71 3. pantā] noteiktajiem Kopienas mērķiem un pašai [Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punkta] redakcijai atbilstoši būtu [šo pēdējo tiesību normu] interpretēt tādējādi, ka Spānijas teorētiskā pabalsta aprēķināšanai, ko veic, balstoties uz faktiskajām iemaksām, ko apdrošinātā persona veikusi gados tieši pirms pēdējās iemaksas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā, tādējādi iegūtā summa ir dalāma ar 210, jo šāds koeficients vecuma pensijas aprēķina bāzes aprēķināšanai ir noteikts saskaņā ar Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktu?
- 2) Vai (gadījumā, ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši) [LESD 48. pantā un Regulas Nr. 1408/71 3. pantā] noteiktajiem Kopienas mērķiem un pašai [Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punkta] redakcijai atbilstoši būtu [šo pēdējo tiesību normu]

13 — Kā tas patiešām noticis 1985. gadā, tā ilgumu palielinot no diviem līdz astoņiem gadiem, un 1997. gadā, tā ilgumu palielinot no astoņiem līdz piecpadsmit gadiem.

interpretēt tādējādi, ka Spānijas teorētiskā pabalsta aprēķināšanai, ko veic, balstoties uz faktiskajām iemaksām, ko apdrošinātā persona veikusi gados tieši pirms pēdējās iemaksas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā, tādējādi iegūtā summa ir dalāma ar to gadu skaitu, kuros Spānijā ir veiktas iemaksas?

- 3) Vai (gadījumā, ja uz otro jautājumu tiek atbildēts noliedzoši, un neatkarīgi no tā, vai atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša vai noliedzoša), lai sasniegtu [LESD 48. pantā un Regulas Nr. 1408/71 3. pantā] noteiktos Kopienu mērķus, šajā lietā pēc analogijas ir piemērojams [...] Regulas (EK) Nr. 883/2004 [XI pielikuma (Spānija) 2. punkta a) apakšpunkts] un šādas piemērošanas rezultātā Portugālē veikto iemaksu laikposms ir nosedzams ar Spānijā veikto iemaksu bāzi, kas laika ziņā vistuvāk atbilstu šim laikposmam, ņemot vērā patēriņa cenu izmaiņas?
- 4) Kāda (gadījumā, ja uz pirmo, otro un trešo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši), ja vien pilnīgi vai daļēji pareiza nav neviena no iepriekš izklāstītajām interpretācijām, būtu [Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punkta] interpretācija, kas būtu noderīga ne vien šīs lietas izspriešanai, bet arī visatbilstošākā [LESD 48. pantā un Regulas Nr. 1408/71 3. pantā] noteiktajiem Kopienu mērķiem un pašai [Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punkta] redakcijai?"

IV – Tiesvedība Tiesā

29. Rakstveida apsvērumus iesniedza INSS kopā ar TGSS, Spānijas Karaliste un Komisija. 2012. gada 24. maija tiesas sēdē šie lietas dalībnieki pauda arī mutvārdu apsvērumus.

V – Vērtējums

30. Sākumā jānoskaidro, vai attiecībā uz *C. Salgado González* tiesībām uz Spānijas pensiju ir piemērojama Regula Nr. 1408/71 vai Regula Nr. 883/2004. No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem ir redzams, ka *C. Salgado González* bija tiesīga pretendēt uz vecuma pensiju Spānijā no 2006. gada 1. janvāra¹⁴. Ņemot vērā, ka Regula Nr. 883/2004 ir stājusies spēkā tikai kopš 2010. gada 1. maija¹⁵ un Tiesai iesniegtajos lietas materiālos nekas neliecina, ka *C. Salgado González* būtu lūgusi pārskatīt viņas tiesības saņemt pensiju Spānijā atbilstoši pārejas noteikumiem, kas paredzēti tostarp Regulas Nr. 883/2004 87. panta 5. punktā, uzskatu, ka pamatlietas apstākļiem *ratione temporis* ir piemērojama Regula Nr. 1408/71. Turklāt vēlos norādīt, ka, lai arī visi četri valsts tiesas uzdotie jautājumi ir par LESD 48. pantu, manuprāt, ņemot vērā dienu, kad *C. Salgado González* tika piešķirta Spānijas pensija, pamatlietas apstākļiem ir piemērojams EKL 42. pants¹⁶.

14 — Skat. iepriekš 11. punktu.

15 — Līdz ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regulas (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 284, 1. lpp.), stāšanos spēkā. Skat. Regulas Nr. 883/2004 91. pantu. Regula Nr. 1408/71 tika atcelta tajā pašā dienā. Skat. Regulas Nr. 883/2004 90. panta 1. punktu.

16 — LESD 48. panta redakcija zināmā mērā atšķiras no EKL 42. panta (agrākais EEK līguma 51. pants) redakcijas. Būtu jāuzsver, ka saskaņā ar LESD 48. pantu Parlamentam un Padomei ir skaidri piešķirtas tiesības paredzēt pasākumus sociālā nodrošinājuma jomā attiecībā uz pašnodarbinātajiem darba ņēmējiem. Saskaņā ar EKL 42. pantu šādus pasākumus Padome paredzēja attiecībā uz algotu darbu strādājošajiem darba ņēmējiem. Tomēr jāatgādina, ka Regulas Nr. 1408/71 noteikumi uz pašnodarbinātajām personām tika attiecināti ar Padomes 1981. gada 12. maija Regulu (EEK) Nr. 1390/81, ar ko Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, attiecina arī uz pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm (OV L 143, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 5. nod., 1. sēj., 222. lpp.). Tiesas judikatūrā par algotu darbu strādājošajiem darba ņēmējiem bieži vien ir norādīts uz vajadzību interpretēt Regulu Nr. 1408/71 EKL 42. panta un minētās tiesību normas mērķu gaismā. Uzskatu, ka kopš Regulas Nr. 1390/81 pieņemšanas gadījumā, kad kāda Regulas Nr. 1408/71 tiesību norma attiecas gan uz algotu darbu strādājošajiem, gan pašnodarbinātajiem migrējošajiem darba ņēmējiem, Tiesas judikatūrā rodama norāde uz vajadzību šo tiesību normu interpretēt EKL 42. panta un tā mērķu gaismā *mutatis mutandis* attiecas arī uz pašnodarbinātajiem migrējošajiem darba ņēmējiem.

31. Vispirms jāatgādina, ka ar Regulu Nr. 1408/71 nav izveidota kopēja sociālā nodrošinājuma sistēma, bet gan tiek ļauts pastāvēt dažādām valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām, un tās vienīgais mērķis ir nodrošināt šo sistēmu koordinēšanu. Tādēļ, tā kā šis jautājums Kopienu līmenī nav saskaņots, katras dalībvalsts tiesību aktos ir jānosaka, pirmkārt, nosacījumi tiesībām vai pienākumam tikt iekļautam sociālā nodrošinājuma sistēmā un, otrkārt, nosacījumi tiesībām uz pabalstiem. Tomēr, izmantojot šīs pilnvaras, dalībvalstīm ir jāievēro Kopienu tiesības, konkrēti – EKL noteikumi, kuros ikviens Savienības pilsonis ir apveltīts ar tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā¹⁷.

32. Saskaņā tostarp ar Regulas Nr. 1408/71 45. pantu *C. Salgado González* var izmantot iespēju summēt savus Spānijā un Portugālē veiktās apdrošināšanas laikposmus un tādējādi ir tiesīga saņemt pensiju Spānijā¹⁸. Strīds pamatlietā ir par *C. Salgado González* Spānijā saņemamās vecuma pensijas aprēķināšanas metodi, tātad apmēru.

33. Saskaņā ar Spānijas tiesībām *C. Salgado González* vecuma pensijas apmērs ir atkarīgs, pirmkārt, atbilstoši Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktam – no viņas aprēķina bāzes (*base reguladora*), kas ir viņas 180 mēnešu vai 15 gadu atsaucē laikposmā veikto iemaksu vidējais lielums un, otrkārt, atbilstoši Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 163. pantam – no laika, cik ilgi viņa veikusi iemaksas.

34. Jautājumā par laiku, cik ilgi viņa veikusi iemaksas, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *C. Salgado González* aprēķina bāze (*base reguladora*) tika samazināta, reizinot to ar 53 %, kas atbilda 16 gadiem, kuros viņa Spānijā un Portugālē veikusi iemaksas, attiecībā pret Spānijas tiesībās paredzēto vislielāko iespējamo 35 gadu skaitu. Šķiet, ka šis samazinājums pamatlietā nav apstrīdēts.

35. Strīds pamatlietā ir par veidu, kādā ir aprēķināts *C. Salgado González* vidējais iemaksu lielums 180 mēnešu vai 15 gadu atsaucē laikposmā¹⁹. Iesniedzējtiesa ir uzdevusi virkni jautājumu saistībā ar iemaksu, kuras *C. Salgado González* veikusi gados tieši pirms viņas pēdējās iemaksas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā (no 1984. gada 1. aprīļa līdz 1999. gada 31. martam), dalīšanu ar koeficientu 210, konkrēti, ņemot vērā, ka laikā no 1984. gada 1. aprīļa līdz 1989. gada 31. janvārim viņa iemaksas nav veikusi.

36. Manuprāt, tā kā tiesības uz vecuma pensiju Spānijā *C. Salgado González* var izmantot tāpēc, ka tiek apkopoti viņas Spānijā un Portugālē veiktās apdrošināšanas laikposmi, ir piemērojams Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkts²⁰. [Minētajā] 46. panta 2. punktā ir noteikta metodoloģija, pēc kuras tiek aprēķinātas *C. Salgado González* pabalsta teorētiskā summa un faktiskā summa, kādā viņa var uz šo pabalstu pretendēt. Tā ir pazīstama kā summēšanas un proporcionālas sadalīšanas sistēma²¹.

17 — Pēc analogijas skat. 2011. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-503/09 *Stewart* (Krājums, I-6497. lpp., 75.–77. punkts un tajos minētā judikatūra).

18 — Skat. iepriekš 9. punktu, kurā ir izklāstīts Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 161. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteiktais, ka, lai saņemtu tiesības uz vecuma pensiju saskaņā ar Spānijas tiesībām, ir jāveic iemaksas vismaz 15 gadus. Dalībvalsts ir tiesīga paredzēt minimālo laikposmu, kādā veicamas iemaksas, lai rastos tiesības uz valsts tiesību aktos paredzēto pensiju, un noteikt, kādi un cik ilgi apdrošināšanas laikposmi tālab var tikt ņemti vērā, ja vien saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 45. pantu arī laikposmi, kas pabeigti saskaņā ar citu dalībvalstu tiesību aktiem, tiek ņemti vērā ar tādiem pašiem nosacījumiem – tā, it kā tie būtu pabeigti saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Skat. 2011. gada 3. marta spriedumu lietā C-440/09 *Tomaszewska* (Krājums, I-1033. lpp., 31. punkts).

19 — Savos apsvērumos Tiesai *INSS* un *TGSS* norādīja, ka līdz ar 2011. gada 1. augusta Likuma Nr. 27/2011 par sociālā nodrošinājuma sistēmas atjaunināšanu, pielāgošanu un modernizēšanu pieņemšanu aprēķina bāzes (*base reguladora*) noteikšanai vērā ņemamais laikposms laikā no 2013. gada līdz 2027. gadam pakāpeniski pieaugs. 2027. gadā aprēķina bāze (*base reguladora*) tiks aprēķināta, saņemēja iemaksas bāzes 300 mēnešos pirms apdrošināšanas gadījuma dāļot ar koeficientu 350. *INSS* un *TGSS* uzskata, ka atsaucē laikposma pagarināšana garantēs sistēmas finansiālo dzīvotspēju, no vienas puses, un ar to tiks ievērots taisnīguma princips, no otras puses, tādējādi, ka uz iemaksām balstītās pensijas apmērs atspoguļos darba ņēmēja iemaksu apmēru.

20 — Pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka jautājums par tiesību uz vecuma pensiju iegūšanu ietilpst Regulas Nr. 1408/71 45. panta 1. punkta tvērumā, savukārt noteikumi par pabalstu summas aprēķināšanu ir izklāstīti minētās regulas 46. un nākamajos pantos. Šajā ziņā skat. 1993. gada 9. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-45/92 un C-46/92 *Lepore* un *Scamuffa* (*Recueil*, I-6497. lpp., 13. punkts) un spriedumu lietā *Lafuente Nieto* (minēts iepriekš 11. zemsvirtras piezīmē, 49. punkts).

21 — Skat. 1990. gada 21. marta spriedumu lietā C-199/88 *Cabras* (*Recueil*, I-1023. lpp., 5. punkts).

37. Atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunktam kompetentajai institūcijai ir jāaprēķina teorētiskā pabalsta summa, uz kādu persona varētu pretendēt, ja visos laikposmos, kad attiecīgā persona bijusi apdrošināta dažādās dalībvalstīs, tā būtu bijusi apdrošināta attiecīgajā dalībvalstī. Tad kompetentā institūcija atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta b) apakšpunktam, balstoties uz teorētisko summu, aprēķina faktisko pabalsta summu proporcionāli attiecībai starp to apdrošināšanas laikposmu ilgumu, kas pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās pabeigti saskaņā ar tiesību aktiem, ko piemēro šī institūcija, un kopējo apdrošināšanas laikposmu ilgumu, kas pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās pabeigts saskaņā ar visu attiecīgo dalībvalstu tiesību aktiem²².

38. Savukārt jautājumā par Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta b) apakšpunkta piemērošanu attiecībā uz *C. Salgado González* teorētiskā pabalsta sloga sadalījumu starp Spāniju un Portugāli ir redzams, ka pamatlietā nav apstrīdēts *C. Salgado González* aprēķina bāzes (*base reguladora*) samazinājums par 63,86 %, veicot “proporcionalizēšanu”²³, proti, ņemot vērā, cik ilgi Spānijā un Portugālē laikā no 1989. gada 1. februāra līdz 2005. gada 31. decembrim veiktās apdrošināšanas laikposmā *C. Salgado González* ir nostrādājusi Spānijā.

39. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un četriem vienkopus iztīrājamajiem jautājumiem skaidri izriet, ka iesniedzējtiesa būtībā vēlas skaidrojumu par to, kā saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunktu aprēķināma *C. Salgado González* pensijas teorētiskā summa.

40. Atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunktam *C. Salgado González* pensijas teorētiskā summa ir jāaprēķina tā, it kā viņa būtu strādājusi tikai un vienīgi Spānijā²⁴. Šīs tiesību normas mērķis ir nodrošināt *C. Salgado González* lielāko teorētisko summu, uz kādu viņa varētu pretendēt, ja visi apdrošināšanas laikposmi būtu pabeigti Spānijā²⁵.

41. Regulas Nr. 1408/71 47. panta 1. punkta g) apakšpunktā ir noteikti papildnoteikumi minētās regulas 46. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētās teorētiskās summas aprēķināšanai un paredzēta kārtība vecuma pabalstu aprēķināšanai, pamatojoties uz iemaksu vidējo lielumu, kā noteikts Spānijas tiesību aktos²⁶. Turklāt atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktam²⁷, kurā ir paskaidroti Regulas Nr. 1408/71 47. panta 1. punkta g) apakšpunktā sīki izklāstītie noteikumi, un pastāvīgajai judikatūrai šajā jautājumā tādos gadījumos kā pamatlietā aplūkots, kā trāpīgi norādījusi iesniedzējtiesa, *C. Salgado González* pensijas teorētiskā summa ir jānosaka, ņemot vērā tikai un vienīgi viņas saskaņā ar Spānijas tiesību aktiem faktiski veiktās iemaksas, tās atjauninot un pārvērtējot, tādējādi, lai tās atbilstu summai, kādu viņa būtu samaksājusi, ja viņa ar tādiem pašiem nosacījumiem būtu turpinājusi strādāt Spānijā²⁸. Turklāt iemaksu vidējā lieluma bāze saskaņā ar

22 — 1992. gada 18. februāra spriedums lietā C-5/91 *Di Prinzio* (*Recueil*, I-897. lpp., 41. un 49. punkts).

23 — Skat. spriedumu lietā *Di Prinzio* (minēts iepriekš 22. zemsvītras piezīmē, 51. un nākamie punkti).

24 — Skat. pēc analogijas 2002. gada 3. oktobra spriedumu lietā C-347/00 *Barreira Pérez* (*Recueil*, I-8191. lpp., 28. punkts).

25 — 2005. gada 21. jūlija spriedums lietā C-30/04 *Koschitzki* (Krājums, I-7389. lpp., 28. punkts). Skat. arī 1980. gada 26. jūnija spriedumu lietā 793/79 *Menzies* (*Recueil*, 2085. lpp., 10. un 11. punkts).

26 — Skat. spriedumu apvienotajās lietās *Naranjo Arjona* u.c. (minēts iepriekš 11. zemsvītras piezīmē, 19. punkts). Skat. pēc analogijas arī 1984. gada 29. novembra spriedumu lietā 181/83 *Weber* (*Recueil*, 4007. lpp., 14. punkts).

27 — Ar šo tiesību normu nekādi nav grozīts Regulas Nr. 1408/71 47. panta 1. punkta g) apakšpunkts, un tā ir paredzēta, vienīgi lai nodrošinātu tā saderīgumu ar EKL 42. pantā izklāstītajiem principiem. Skat. spriedumu lietā *Grajera Rodríguez* (minēts iepriekš 11. zemsvītras piezīmē, 20. punkts).

28 — Skat. spriedumu apvienotajās lietās *Naranjo Arjona* u.c. (minēts iepriekš 11. zemsvītras piezīmē, 21. un 22. punkts) un spriedumu lietā *Grajera Rodríguez* (minēts iepriekš 11. zemsvītras piezīmē, 19. punkts).

Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktā izskaidroto Regulas Nr. 1408/71 47. panta 1. punkta g) apakšpunktu ir aprēķināma, ņemot vērā tikai un vienīgi apdrošināšanas laikposmus, kas pabeigti saskaņā ar attiecīgās valsts, šajā gadījumā – Spānijas, tiesību aktiem²⁹.

42. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Regulas Nr. 1408/71 47. panta 1. punkta g) apakšpunkts ir jāinterpretē, ņemot vērā minētās regulas 46. panta 2. punkta a) apakšpunktu un EKL 42. pantā noteikto mērķi, kas tostarp nozīmē, ka migrējošo darba ņēmēju sociālā nodrošinājuma pabalstu apjoms nav samazināms tādēļ, ka viņi ir izmantojuši savas tiesības brīvi pārvietoties³⁰.

43. Pamatlietā ir jāuzsver, ka, lai arī *C. Salgado González* ir veikusi apdrošināšanas iemaksas 16 gadus³¹, proti, patiesībā ilgāk par Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktā noteikto 180 mēnešu atsauces laikposmu, viņas iemaksu vidējo apmēru aprēķinot tādējādi, ka viņas gadījumā piemērotajā atsauces laikposmā ir ticis ietverts laiks no 1984. gada 1. aprīļa līdz 1999. gada 31. martam, ievērojami ir samazinājusies viņas pabalsta teorētiskā summa saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunktu un galu galā – arī viņas faktiskā pensija. Šis samazinājums ir radies tādēļ, ka laikā no 1984. gada 1. aprīļa līdz 1989. gada 31. janvārim³² *C. Salgado González* Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā nav veikusi nevienu iemaksu³³.

44. Ņemot vērā Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 47. panta 1. punkta g) apakšpunktu, kā arī Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktu un lai tiktu nodrošināts, ka, *C. Salgado González* izmantojot tiesības brīvi pārvietoties, viņas pensijas apmērs netiek samazināts, uzskatu, ka, tā kā viņa apdrošināšanas iemaksas Spānijā un Portugālē ir veikusi laikposmā, kas pārsniedz Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktā noteikto 180 mēnešu laikposmu, viņas aprēķina bāze (*base reguladora*) būtu jāaprēķina kā vidējais viņas Spānijā laikā no 1989. gada 1. februāra līdz 1999. gada 31. martam faktiski veikto iemaksu bāzu lielums. Koeficients 210 tomēr ir jāpielāgo, lai tiktu ņemts vērā apstāklis, ka *C. Salgado González* ir izmantojusi savas tiesības brīvi pārvietoties, un tam tādējādi jāatspoguļo *C. Salgado González* Spānijā laikā 1989. gada 1. februāra līdz 1999. gada 31. martam veicamo kārtējo ikmēneša iemaksu un ārkārtas ikgadējo iemaksu skaits.

45. *INSS* un *TGSS* argumentē, ka iespēja aprēķināt migrējošā darba ņēmēja pensiju, ņemot vērā dienu, kad veikta pēdējā iemaksa Spānijā, nevis apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienu, nemainot vērā ņemamo mēnešu skaitu (180), ir gan nediskriminējoša, gan taisnīga, jo pretējā gadījumā vērā ņemamie iemaksu laikposmi būtu ļoti īsi. Savos rakstveida apsvērumos *INSS* un *TGSS* norāda uz šo darba ņēmēju ļoti elastīgās izveles, kādā apmērā viņi vēlas veikt apdrošināšanas iemaksas saskaņā ar Spānijas tiesībām, iespēju un galu galā šiem darba ņēmējiem esošo iespēju apturēt savas iemaksu veikšanas pienākuma izpildi. Tādēļ laikposmi, kuros pašnodarbinātā persona neveic iemaksas, tiek aprēķināti atbilstoši nulles vērtībai³⁴. Turklāt *INSS* un *TGSS* argumentē, ka darba ņēmēju pārvietošanās brīvības tvērums algotu darbu strādājošo un pašnodarbināto darba ņēmēju gadījumā esot atšķirīgs. Dalibvalsts sociālā nodrošinājuma tiesību akti var būt viens no iemesliem, kas mudina pašnodarbinātu darba

29 — Spriedumā lietā *Grajera Rodríguez* (minēts iepriekš 11. zemsvītras piezīmē) Tiesa nosprieda, ka laikposma, kurā migrējušais darba ņēmējs faktiski nav veicis iemaksas konkrētajā valsts sociālā nodrošinājuma sistēmā un kas turklāt jau ir ticis ņemts vērā saskaņā ar kādas citas dalibvalsts tiesību aktiem, kurā attiecīgā persona ir strādājusi, ņemšana vērā nav saderīga ar Regulas Nr. 1408/71 47. panta 1. punkta g) apakšpunktu. Tādējādi *Grajera Rodríguez* argumentu, ka summas, kas viņam citā dalibvalstī tikušas samaksātas gados tieši pirms apdrošinātā riska iestāšanās, būtu jāņem vērā, Tiesa patiesībā noraidīja.

30 — Spriedums lietā *Lafuente Nieto* (minēts iepriekš 11. zemsvītras piezīmē, 33. punkts). Tas nozīmē, ka vidējai iemaksu bāzei, ko aprēķina atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 47. panta 1. punkta g) apakšpunktam, migrējošā darba ņēmēja gadījumā jābūt tādai pašai, kāda tā būtu bijusi, ja viņš nebūtu izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties. Skat. spriedumu apvienotajās lietās *Naranjo Arjona* u.c. (minēts iepriekš 11. zemsvītras piezīmē, 21. punkts).

31 — Skat. iepriekš 10. un 11. punktu.

32 — Proti, četrus gadus un desmit mēnešus.

33 — Skat. iepriekš 11. punktu, kurā ir izklāstīts, ka *C. Salgado González* Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā iemaksas sākusi veikt tikai kopš 1989. gada 1. februāra.

34 — Algotu darbu strādājošo darba ņēmēju gadījumā šie robi tiek "aizpildīti" ar summu minimālās iemaksas apmērā.

ņēmēju apmesties kādā citā dalībvalstī. Tādējādi tiesību brīvi pārvietoties izmantošana var ietekmēt pašnodarbināta darba ņēmēja pensijas apmēru, ja dalībvalsts tiesību aktos netiek ņemti vērā laikposmi, kuros iemaksas nav veiktas. Tas neesot pretrunā vienlīdzības un darba ņēmēju brīvas pārvietošanās principiem. 2012. gada 24. maija tiesas sēdē *INSS* un *TGSS* norādīja uz pašnodarbinātu darba ņēmēju iespēju manipulēt ar Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmu, izmantojot savas tiesības brīvi pārvietoties.

46. Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punkts šķiet esam paredzēts, lai aprēķinātu darba ņēmēja Spānijā atsaucē laikposmā veikto iemaksu bāzu vidējo lielumu jeb tās atspoguļojošo summu. Uzskatu, ka, lai arī, piemērojot, kā esmu izklāstījis iepriekš 44. punktā, Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunkta un 47. panta 1. punkta g) apakšpunkta, kā arī Regulas Nr. 1408/71 VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punkta tiesību normas par pabalsta teorētiskās summas aprēķināšanu, migrējošā darba ņēmēja aprēķina bāzes aprēķinā iespējami, taču ne obligāti³⁵ var tikt ņemts vērā īss Spānijā veikto iemaksu laikposms, nav redzams, ka šādam darba ņēmējam skaidri vai nenovēršami rastos kādas nelabvēlīgas sekas. Šajā ziņā jāuzsver, ka *C. Salgado González* pensijas teorētiskā summa, piemērojot proporcionālo attiecību atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta b) apakšpunktam, tika samazināta, lai ņemtu vērā apstākli, ka viņa ir izmantojusi savas tiesības brīvi pārvietoties un kopš 1999. gada 31. marta Spānijā apdrošināšanas iemaksas nav veikusi³⁶.

47. Koeficientu šādu nepielāgojot, manuprāt, lielā mērā tiktu ierobežotas pašnodarbināta darba ņēmēja tiesības brīvi pārvietoties³⁷. Turklāt pretēji tam, ko apgalvo Spānijas Karaliste, *C. Salgado González* teorētiskās summas samazinājumu atbilstoši Spānijas tiesību aktiem un atsaucē laikposmā veicamo kārtējo ikmēneša iemaksu un ārkārtas ikgadējo iemaksu skaitam atbilstošā koeficienta, kurā netiek ņemts vērā apstāklis, ka viņa izmantojusi savas tiesības brīvi pārvietoties, izmantošanu neatsvērs apstāklis, ka viņa saņems pensiju citā dalībvalstī. Uzskatu, ka šajā argumentā netiek ņemts vērā nedz tas, ka Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 46. panta 2. punkta b) apakšpunkts tiek piemēroti pensiju aprēķināšanai visās attiecīgajās dalībvalstīs, nedz šajās tiesību normās skaidri noteiktā atšķirība metodoloģijā, pēc kādas tiek aprēķināta pabalsta teorētiskā un faktiskā summa.

48. Savukārt *INSS* un *TGSS* arguments, ka darba ņēmēju pārvietošanās brīvības tvērums algotu darbu strādājošo un pašnodarbināto darba ņēmēju gadījumā esot atšķirīgs, būtu jānoraida, ņemot vērā pamatlietas faktiem un apstākļiem piemērojamās tiesību normas, ko norādījusi iesniedzējtiesa. Šajā ziņā Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunkta un 47. panta 1. punkta g) apakšpunkta, kā arī tās VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punkta noteikumi par pabalsta teorētiskās summas aprēķināšanu ir vienlīdz piemērojami kā algotu darbu strādājošajiem, tā arī pašnodarbinātajiem darba ņēmējiem³⁸.

49. Ja vien iesniedzējtiesa pārbaudot nekonstatē citādi, šķiet, ka Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā pašnodarbināta darba ņēmēja pensijas lielums tieši atspoguļo pūlīšus, ko tas veltījis, lai sniegtu ieguldījumu attiecīgajā sistēmā. Manuprāt, pielāgojot atbilstoši Vispārējā likuma par sociālo nodrošinājumu 162. panta 1. punktam noteikto koeficientu 210 tik lielā mērā, cik tas ir vajadzīgs, lai tiktu ņemts vērā apstāklis, ka pašnodarbināts darba ņēmējs ir izmantojis savas tiesības brīvi

35 — Tas patiesībā ir atkarīgs no katra migrējošā darba ņēmēja konkrētās situācijas. Tik un tā konkrēti šajā gadījumā *C. Salgado González* Spānijā veiktās iemaksas laikā no 1989. gada 1. februāra līdz 1999. gada 31. martam, proti, vairāk nekā 10 gadus, manuprāt, ir pietiekami ilgs laiks, lai varētu aprēķināt atbilstošu iemaksu vidējo aritmētisko.

36 — Skat. iepriekš 13. punktu. Skat. arī iepriekš 38. punktu.

37 — Ir skaidrs arī, ka saskaņā ar Spānijas tiesībām – jo ilgāk pašnodarbinātais darba ņēmējs izmanto savas tiesības brīvi pārvietoties, jo šis šķērslis ir izteiktāks. Turklāt līdz ar atsaucē laikposma pagarināšanu līdz 300 mēnešiem pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās un koeficienta 350 piemērošanu atbilstoši Spānijas likumam Nr. 27/2011 šis šķērslis kļūs vēl nozīmīgāks (skat. iepriekš 19. zemesvītras piezīmi).

38 — Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir īpaši minētas pašnodarbinātās personas (darba ņēmēji). Skat. arī spriedumu lietā *Barreira Pérez* (minēts iepriekš 24. zemesvītras piezīmē, 28. punkts). Uzskatu, ka, tā kā Regulas Nr. 1408/71 47. panta 1. punkta g) apakšpunktā ir noteikti papildnoteikumi, kā aprēķināma Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētā teorētiskā summa, un tās VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktā ir sniegts skaidrojums attiecībā uz 47. panta 1. punkta g) apakšpunktu, visas iepriekš minētās tiesību normas vienlīdz attiecas gan uz algotu darbu strādājošajiem, gan uz pašnodarbinātajiem darba ņēmējiem.

pārvietoties, un piemērojot Regulas Nr. 1408/71 46. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteikto proporcionālo attiecību³⁹, tiek nodrošināts, ka šie pūliņi pareizi tiek atspoguļoti šā darba ņēmēja faktiskās pensijas summā attiecīgajā dalībvalstī, vienlaikus garantējot viņa tiesības brīvi pārvietoties un nodrošinot valsts pensiju sistēmas finansiālo dzīvotspēju.

VI – Secinājumi

50. Ievērojot iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Tribunal Superior de Justicia de Galicia* (Spānija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Ja pašnodarbināts migrējošs darba ņēmējs vienā vai vairākās dalībvalstīs ir veicis apdrošināšanas iemaksas laikposmā, kas ir vienāds ar vai ilgāks par Spānijas tiesību aktos paredzēto atsaucē laikposmu, Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, 46. panta 2. punkta a) apakšpunktā un 47. panta 1. punkta g) apakšpunktā, kā arī tās VI pielikuma H daļas (Spānija) 4. punktā ir liegts šā darba ņēmēja Spānijas pabalsta teorētisko summu aprēķināt, ņemot vērā iemaksas, ko viņš faktiski veicis Spānijā gados tieši pirms savas pēdējās iemaksas veikšanas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā, šādi aprēķinātajai summai tiekot dalītai ar atsaucē laikposmā veicamo kārtējo ikmēneša iemaksu un ārkārtas ikgadējo iemaksu skaitam atbilstošu koeficientu, kurā netiek ņemts vērā apstāklis, ka darba ņēmējs izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties.

39 — Skat. iepriekš 13., 38. un 46. punktu. Šī proporcionālā attiecība ir minēta arī pamatlietā kā *pro rata temporis*.